

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

Nu bij je boek
mijn.examenbundel.nl
Online oefenen, video's en meer

2023|2024

vmbo-gt/mavo

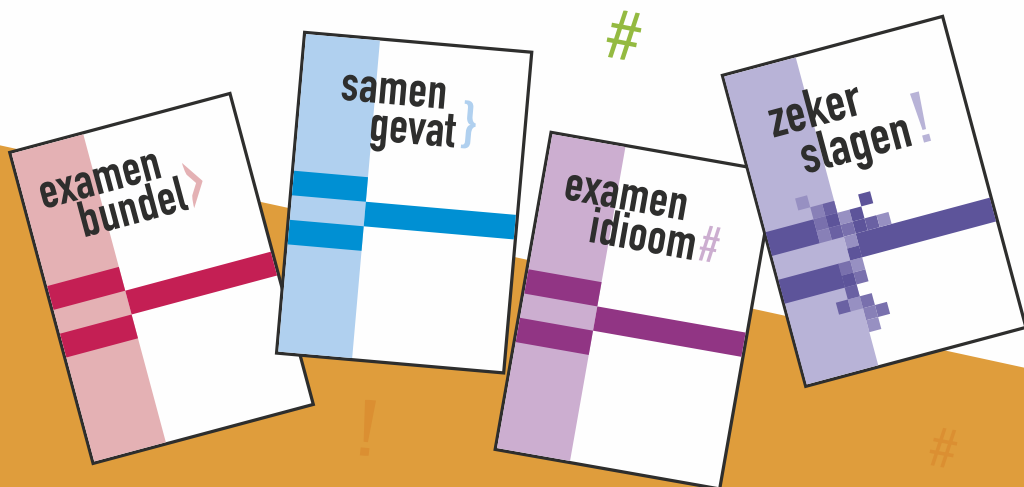
Economie

ThiemeMeulenhoff

! Zeker slagen met Examenbundels, meer dan oefenexamens!

#geenexamenstress

MEER DAN ALLEEN EXAMENS >

- Oefenen met echte examens, met uitleg en toelichting van docenten en vakexperts.
- Oefenen met voorbeeldvragen per onderwerp.
- Voldoet aan de laatste exameneisen.
- Geeft ook toegang tot vele extra's en gericht studieadvies op Mijn Examenbundel.

EXAMENSTOF ALLES IN ÉÉN }

- Alle examenstof in één boek, compact en overzichtelijk.
- Perfecte samenvattingen met voorbeelden uit de laatste examens.
- Overzichten met begrippen en definities.
- Te gebruiken naast elke lesmethode.
- Met handig trefwoordenregister achterin.

SPECIAAL VOOR DE TALEN

- De ideale voorbereiding op zowel het centraal schriftelijk examen als de schoolexamens.
- Meer dan 1000 idioomwoorden met realistische voorbeeldzinnen.
- Thematisch gerangschikt.
- Aandacht voor lees-, gespreks- én schrijfvaardigheid.

LEREN KUN JE LEREN !

- Handig hulpmiddel naast Examenbundel, Samengevat en Examenidioom.
- Ontdek welke leerstrategieën het best bij jou passen.
- Bevat tips over effectief leren, plannen en motivatie.
- Meer tijd over voor andere dingen zoals werken en sporten.

#ikgazekeerslagen >

Ga naar examenbundel.nl voor meer informatie over je eindexamens, extra oefeningen en meer!

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

2023|2024

P.M. Leideritz

vmbo-gt/mavo

Economie

mijn.examenbundel.nl

} Slagen zonder examenstress doe je met **Examenbundel**, **Samengevat**, **Examenidoom** en **Zeker Slagen!**
Alles voor je schoolexamens en je centrale examens in je boeken, maar ook online.

**Overzicht
van al je
examenvakken**

**Antwoorden
bij de
oriëntatietoets**

**Video's
en andere
leerbronnen**

**Online
oefenen**

**Inzicht in je
voortgang**

**Quickscan
en nog
veel meer!**

Ga naar mijn.examenbundel.nl en log in op Mijn Examenbundel. Met deze code krijg je toegang tot heel veel (digitale) extra's die bij je bundel horen:

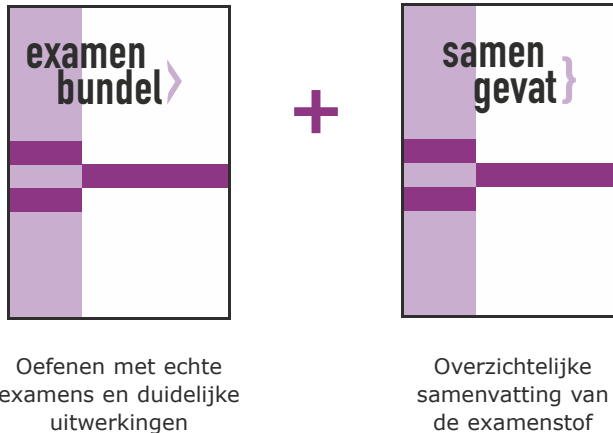
Deze code is uniek en door één persoon te gebruiken. Geldig tot 15 juli 2025.

#ikgazekerslagen

Voorwoord

Met deze **Examenbundel** bereid je je goed voor op het eindexamen en op de schoolexamens. Je oefent met echte examenopgaven. In de uitwerkingen staan de antwoorden met een duidelijke uitleg. Zo weet je precies wat je goed en fout hebt gedaan. !

Gebruik naast deze **Examenbundel** ook het boekje **Samengevat** om te leren voor je examens. Hierin vind je een handige samenvatting van alle examenstof.

Wil je weten op welke datum het centraal examen is?

Ga naar examenbundel.nl/examenrooster voor het actuele examenrooster. Of scan de QR-code:

Namens team **Examenbundel** heel veel succes!

Heb je een vraag of opmerking over deze **Examenbundel**? Ga dan naar examenbundel.nl/contact.

Opmerking

De overheid stelt de regels op voor het examen. Bijvoorbeeld wat de examenonderwerpen zijn, welke hulpmiddelen je mag gebruiken en wanneer het examen is. De auteurs en uitgever hebben deze **Examenbundel** met grote zorg samengesteld. Soms veranderen de regels van de overheid echter of worden er nieuwe afspraken gemaakt over wat die regels betekenen. Raadpleeg daarom altijd je docent of onze website www.examenbundel.nl voor actuele informatie die voor jouw examen van belang is.

Inhoud

7 **Stappenplan: oefenen en leren met de Examenbundel en Samengevat**

Oriëntatietoets 1 en 2

- 13 **1 Vragen Consumptie, Arbeid en Productie en Internationale ontwikkelingen**
- 21 **2 Vragen Overheid en Verrijgingsstof**

Deel 1 Oefenen op onderwerp

1 Consumptie

- 1.1 Informatie en kopen

- 29 Opgaven
41 Uitwerkingen

- 1.2 Geld en betalen

- 46 Opgaven
51 Uitwerkingen

- 1.3 Inkomen, budgetteren en financieren

- 54 Opgaven
66 Uitwerkingen

2 Arbeid en productie

- 2.1 Produceren en het bedrijfsleven

- 71 Opgaven
84 Uitwerkingen

- 2.2 Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

- 89 Opgaven
99 uitwerkingen

3 Internationale ontwikkelingen

- 104 Opgaven
116 Uitwerkingen

4 Verrijgingsstof, inclusief Overheid en bestuur

- 122 Opgaven
136 Uitwerkingen

Deel 2a Examens met uitwerkingen

145 Examentips

Examen 2022-I

- 149 Opgaven
161 Uitwerkingen

Examen 2022-II

- 166 Opgaven
183 Uitwerkingen

Examen 2022-III

- 188 Opgaven
202 Uitwerkingen

Deel 2b Examen 2023-I

Examen 2023-I

- 209 Opgaven

De antwoorden en uitwerkingen van het examen 2023-I vind je op mijn.examenbundel.nl.

Bijlagen

Cijferbepaling Onderwerpregister

Stappenplan: oefenen en leren met de Examenbundel en Samengevat

Je kunt uit drie routes kiezen:

- **Fietspad:** meteen **oefenen** per onderwerp.
- **Voetspad:** eerst **leren** per onderwerp uit het boekje Samengevat.
- **Snelweg:** direct **een heel examen maken**, te beginnen bij de oriëntatietoets.

Je kent jezelf het best. Kies dus de route die het best bij jou past.

Meteen oefenen per onderwerp

Vraag: welk onderdeel ken ik al goed en ga ik eerst oefenen?

Pak de **Examenbundel**.
Bekijk de inhoudsopgave.
Kies een onderwerp en maak drie oefenopgaven over dit onderwerp.

1

2

Welk cijfer - schat je - heb je gehaald voor deze gemaakte oefenopgaven? (tussen 1-10)

Kijk je werk **zorgvuldig** na met behulp van de uitwerkingen bij dit onderwerp.
Snap je het gegeven antwoord?
Leer het! Herhaal dan vraag en antwoord zonder tekstboek erbij!

3

4

Is het cijfer dat je jezelf gegeven hebt oké? Vraag: wat ging goed, wat ging minder?

Pak het boekje **Samengevat** en ga verder via het **Voetpad** om je kennis over dit onderwerp aan te vullen en te herhalen.

5

Na voldoende oefenen met verschillende onderwerpen volgens dit 5-stappenplan ga je verder via de **Snelweg**.

Voetpad

Eerst leren per onderwerp

Vraag: welk onderwerp ga ik eerst doen?

Pak het boekje **Samengevat**.
Kies uit de inhoudsopgave
het onderwerp (hoofdstuk)
waar je mee wilt beginnen.

Beslis nu welk deel uit **Samengevat**
je intensief gaat bestuderen en leren.
Bekijk nummer 4 van de examentips
hierna om te weten waar je dan op
moet letten.

Ga verder via het **Fietspad**.
Volg de stappen 1 t/m 5.

1

2

3

4

5

Bestudeer **aandachtig** de
inhoudsopgave van het
door jou gekozen hoofdstuk.
Dit is een soort kapstok
waaraan kennis blijft hangen,
ook in jouw geheugen.

Als je denkt dat je de stof van het
onderwerp voldoende beheerst,
ga je deze **toepassen** door
oefenopgaven te maken.

Beheers je de examenonderwerpen voor het grootste deel al?
Dan kun je ook in plaats van het **Fietspad**, meteen de **Snelweg** nemen.

It's up to you!

Snelweg

Direct een heel examen maken

Pak de **Examenbundel**,
onderdeel **oriëntatietoets**.
Lees eerst alle opgaven
snel en globaal door (skimmen).

1

2

Welk cijfer - schat je - zou je
halen als je nu de
oriëntatietoets zou maken?

3

Lager dan een 6?
Neem eerst het **Fietspad**.
Dus per onderwerp oefenen.

6 of hoger?
Je kunt de oriëntatietoets
direct gaan **maken!**

4

Kijk de oriëntatietoets **zorgvuldig** na met behulp
van de uitwerkingen op mijn.examenbundel.nl.
Klik daarna door naar het studieadvies.

5

Ga op basis van het studieadvies
verder met **oefenen** per onderwerp
via het **Fietspad**.

5

Ga op basis van het studieadvies
verder met **leren** per onderwerp via
het **Voetspad**.

Je kúnt het!!!

Je bent nu klaar om oude examens te maken uit de **Examenbundel**.
Oefenen, oefenen, oefenen!

Hoe zou je het nu al doen op een examen? De oriëntatietoets geeft je een eerste indruk. De antwoorden vind je op mijn.examenbundel.nl.

Oriëntatietoets

De auteur heeft bij de Oriëntatietoetsen ook gebruikgemaakt van enkele opgaven uit de examens van 2022. Dit om zo actueel mogelijk te zijn en te kunnen oefenen met onderwerpen uit de tegenwoordige tijd.

Oriëntatietoets 1

Domeinen

Consumptie, Arbeid en Productie en Internationale ontwikkelingen

Opgave 1 Je eigen schuld?

- 1p 1 Noor heeft € 7.500 geleend van haar bank. Na drie jaar moet ze € 9.000 terugbetalen aan de bank. Waarom moet ze € 1.500 meer terugbetalen aan de bank?
- A vanwege administratieve kosten en te betalen rente
 - B vanwege administratieve kosten en te ontvangen rente
 - C vanwege aflossing en administratieve kosten
 - D vanwege aflossing en rente

Leyla maakt een praktische opdracht voor het vak economie. Ze wil meer weten over de schulden die jongeren tussen de 18 en 20 jaar hebben. Ze houdt een enquête onder 850 jongeren.

informatiebron 1 resultaten enquête

vraag: Heb je schulden?	
ja, 1 tot 100 euro	9%
ja, 100 tot 200 euro	4%
ja, 200 tot 300 euro	2%
ja, meer dan 300 euro	23%
nee	62%

Gebruik informatiebron 1.

- 2p 2 Hoeveel jongeren hebben geantwoord dat ze schulden hebben? Schrijf je berekening op.

Leyla komt erachter dat veel jongeren vaak rood staan bij de bank en dat kost geld.

informatiebron 2 rentepercentages rood staan

bank	product	rente rood staan*
PING Bank	kwartaallimiet	13,9%
Knalbank	rood staan	5,0%
ANS Bank	rood staan	11,0%
TrioBank	rood staan	12,0%

* De rentepercentages zijn op basis van 365 dagen; de rente wordt betaald over het aantal dagen dat je rood staat (een negatief saldo op je rekening hebt).

Gebruik informatiebron 2.

- 2p 3 Bereken in twee decimalen de kosten van 25 dagen lang € 300 rood staan bij de ANS Bank. Schrijf je berekening op.

Opgave 2 Happy Handdoek

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 3.

informatiebron 3 uit: ondernemingsplan Happy Handdoek

Uit marktonderzoek komt naar voren dat voor 84% van mijn huidige consumenten de prijs niet van doorslaggevend belang is bij de aankoop van handdoeken. Voor 71% van mijn consumenten spelen duurzaamheid en kwaliteit van het product een belangrijke rol.

Met zijn bedrijf Happy Handdoek heeft ondernemer Erik Giessen een belangrijke prijs voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) gewonnen. Met Happy Handdoek produceert Erik duurzame handdoeken van hoge kwaliteit die in zijn eigen winkels verkocht worden.

- 1p **4** Erik Giessen heeft de jury niet alleen overtuigd met de kwaliteit van zijn handdoeken, maar ook met een goed verhaal. Het produceren van nieuwe garens uit oude kleding staat centraal in het ondernemingsplan waarmee Erik de prijs gewonnen heeft. Welk begrip uit het ingediende ondernemingsplan van Erik Giessen past het best bij maatschappelijk verantwoord ondernemen?
- A** grondstoffenoverschot
 - B** hergebruik grondstoffen
 - C** imagovoordelen
 - D** stijgende klantvraag
- 1p **5** Erik Giessen verwacht dat op langere termijn zijn duurzame manier van produceren beter is voor het milieu. Deze manier is ook goedkoper dan de traditionele productiewijze van handdoeken. Daarvoor heeft hij verschillende redenen. Welke onderstaande reden ondersteunt deze verwachting van Erik het best?
- A** De kleding die voor hergebruik is ingezameld, is volledig als tweedehands kleding te gebruiken.
 - B** Het inzamelen en sorteren van niet-herbruikbaar textiel kost meer dan het gemiddeld per kilo oplevert.
 - C** Het kost minder energie, chemische stoffen en water om garens te maken uit textielafval dan uit nieuwe katoenvezels.
- Gebruik informatiebron 3.*
- 1p **6** Happy Handdoeken werden tot nu toe vooral gekocht door klanten die bereid zijn meer te betalen voor duurzame, kwalitatief hoogstaande producten. De verkoopdirecteur adviseert Erik om goedkopere handdoeken van een lagere kwaliteit te verkopen om een grotere afzet te bereiken.
- Welk risico loopt Eriks bedrijf als het zich meer gaat richten op het verkopen van goedkopere handdoeken van een lagere kwaliteit?

Opgave 3 Wat te doen (met veel geld)?

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 4.

informatiebron 4 spaarvormen bij enkele banken

sparen zonder voorwaarden

rentepercentage	bank	voorwaarde
0,30%	Limburgiabank	dagelijks vrij opneembaar
0,35%	Zwitsallevanbank	dagelijks vrij opneembaar

deposito sparen

rentepercentage	bank	voorwaarde
0,95%	Arcentumbank	drie jaar vast
0,85%	Achmeibank	zes jaar vast

Pol Meis heeft met zijn lot € 200.000 gewonnen in de Stratenloterij.

- 1p **7** Welke vorm van inkomen noemen we een prijs in deze loterij?
A inkomensoverdracht
B loon in natura
C sociale uitkering
D subsidie
- 1p **8** De Stratenloterij betaalt 29% kansspelbelasting over de uitgekeerde prijzen. Pol ontvangt dan € 200.000 op zijn bankrekening.
 → Bereken in twee decimalen het bedrag dat de Stratenloterij heeft betaald aan kansspelbelasting vanwege de uitgekeerde prijs aan Pol. Schrijf je berekening op.
- Gebruik informatiebron 4.*
- 1p **9** Pol wil het eindbedrag berekenen als hij zijn € 200.000 zou storten op een rekening bij de Arcentumbank.
 → Bereken in twee decimalen het eindbedrag na drie jaren vast op een spaarrekening bij de Arcentumbank. Hij stort in deze jaren geen extra geld op de rekening en neemt er ook niets van af. Schrijf je berekening op.

examenbundel >

vmbo-gt / mavo **Nederlands**
vmbo-k **Nederlands**
vmbo-gt / mavo **Engels**
vmbo-gt / mavo **Duits**
vmbo-gt / mavo **Frans**
vmbo-gt / mavo **Economie**
vmbo-gt / mavo **Maatschappijkunde**
vmbo-gt / mavo **Geschiedenis**
vmbo-kgt **Aardrijkskunde**
vmbo-gt / mavo **Wiskunde**
vmbo-gt / mavo **Nask 1**
vmbo-gt / mavo **Nask 2**
vmbo-gt / mavo **Biologie**

samengevat }

vmbo **Nederlands 2F**
vmbo **Rekenen 2F**
vmbo-kgt **Economie**
vmbo-kgt **Maatschappijkunde**
vmbo-gt / mavo **Geschiedenis**
vmbo-kgt **Aardrijkskunde**
vmbo-kgt **Wiskunde**
vmbo-gt / mavo **Nask 1**
vmbo-gt / mavo **Nask 2**
vmbo-kgt **Biologie**

Tips, tricks en informatie die jou helpen bij het slagen voor je eindexamen vind je op examenbundel.nl! Nog meer kans op slagen? Volg ons ook op social media. #geenexamenstress

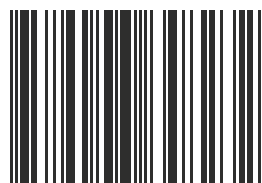
examenidoom + examenbundel + samengevat + zeker slagen! = #geenexamenstress

examenidoom

vmbo **Engels**
vmbo **Duits**
vmbo **Frans**

zeker slagen !

voor vmbo, havo én vwo

9 789006 648232